

С. В. Комісаренко

Імунодіагностика

ІМУНОДІАГНОСТИКА (від [імуно...](#) і [діагностика](#)) – сукупність принципів та методів діагностики, заснованих на використанні феномену специфічного імунного розпізнавання чужорідних структур (антигенів) рецепторами імунної системи. Основою імунодіагност. методів, як правило, є виявлення антигенів чи антитіл шляхом реєстрації та кількіс. оцінки результату їх специфіч. взаємодії. Також з діагност. метою використовують клітинні імунні реакції *in vivo* (шкірна проба на алергенність лікар. засобів, реакція Манту на туберкульоз тощо) та *in vitro* (реакція бласт-трансформації лімфоцитів, гамма-інтерфероновий тест). Для виявлення інфекц. захворювань методами I. використовують пряму ідентифікацію – встановлення наявності в клін. матеріалі антигенів збудника або біомолекул – маркерів захворювання, пов'язаних з певним патол. станом, та непрямую ідентифікацію – встановлення наявності в організмі хворого антитіл та (або) сенсibilізованих Т-клітин, специфічних до антигенів або біомолекул збудника, що опосередковано свідчить про можливий контакт організму з відповід. збудником. Імунодіагност. методи застосовують для діагностики онкол. захворювань (виявлення пухлино-асоційованих антигенів або онкомаркерів), аутоімун. хвороб, алергіч. станів, вагітності, станів з ризиком тромбоутворення тощо. Діагност. набори, у яких використовують принцип реакції антиген–антитіло для виявлення патол. процесу, називають імунол. тест-системами. Розрізняють серологічні та імунохім. методи I. Перші (аглютинація, преципітація, реакція зв'язування комплементу) ґрунтуються на прямому виявленні утвор. комплексів антиген–антитіло, в імунохім. методах для візуалізації імун. комплексів використовують мітку, пов'язану з одним із компонентів реакції антиген–антитіло (див. [Імунохімія](#)). Залежно від типу мітки імунохім. методи поділяють на імуноензиматичні (мітка – ензим), радіоімунні (мітка – радіоактив. ізотоп), імунофлуоресцентні (мітка – флуоресцентна речовина) та імунохроматографічні (мітка – колоїдне золото або ін. колоїд). Якщо в імунохім. методах один із компонентів реакції антиген–антитіло пов'язаний з твердою фазою (полістиролом, нітроцелюлозою), їх називають твердофазними. У більшості сучас. імунол. тест-системах застосовують метод твердофаз. імуноензиматич. (імунофермент.) або імунохроматогр. аналізу (напр., тест на вагітність).

Рекомендована література

1. E. Kurstak. Enzyme immunodiagnosis. Orlando, 1986;
2. Егоров А. М., Осипов А. П., Дзантиев Б. Б., Гаврилова Е. М. Теория и практика иммуноферментного анализа. К., 1991;
3. Тертон М., Бангхем Д. Р., Колкотт К. А. и др. Новые методы иммуноанализа / Пер. с англ. Москва, 1991.

Бібліографічний опис:

Імунодіагностика / С. В. Комісаренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-13297>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).